

LITTERATURGUIDE

Marianne Gaalaas-Hansen

Josefine Ottesen

Hullerikkerne fra Syvstammetræet

Litteraturguide til Josefine Ottesen: *Hullerikkerne fra Syvstammetræet*
(*En værre stinker, Kuk i reden, Hold snuden for dig selv og Frø fra himlen*)

© Marianne Gaalaas-Hansen

og Høst & Søn/Rosinante&Co, København 2013

1. udgave 2013

Omslagstegning: Claus Rye Schierbeck

Grafisk tilrettelæggelse: Christensen Grafisk

Høst & Søn er et forlag i ROSINANTE&CO

Købmagergade 62, 4. | Postboks 2252 | DK-1019 København K

www.rosinante-co.dk

Indhold

- 4 **Undervisningsforløb til *Kuk i reden***
- 9 Arbejdsark til *Kuk i reden*

- 15 **Undervisningsforløb til *Frø fra himlen***
- 18 Arbejdsark til *Frø fra himlen* Lærerens udgave
- 19 Arbejdsark til *Frø fra himlen*

- 22 **Undervisningsforløb til *En værre stinker***
- 27 Arbejdsark til *En værre stinker*
- 27 Arbejdsark 1
- 29 Arbejdsark 2
- 33 Arbejdsark 3

- 36 **Undervisningsforløb til *Hold snuden for dig selv***
- 40 Arbejdsark til *Hold snuden for dig selv*
- 41 Arbejdsark 2
- 44 Arbejdsark 3A
- 45 Arbejdsark 3B

Kuk i reden

Kuk i 1. klasse

Et undervisningsforløb i 1. klasse til natur/teknik (N/T)

Undervisningsforløbet er tænkt som 4-5 ugers forløb i N/T.

Forløbet er tilpasset 1 N/T-time pr. uge

Forløbet er meget simpelt i sin opbygning, da det er erfaringen, at elever i 1. klasse skal have få og meget klare informationer og aktiviteter.

Temaet er fugle og lidt om fødekæder.

1. lektion

Klassen får læst første kapitel højt og ser Naturamas film om gøgen (QR-kode side 13).

Eleverne har bogen liggende foran sig, så de kan følge med.

Dagens aktivitet:

Klassen laver sit eget 'forbryder arkiv' (inspireret af illustrationen på side 14).

Til formålet anvendes skolens udstoppede fugle, tavlen med kridt eller en optegnet baggrund.

Fuglene udstyres med navneskilte og der tages billeder, som hænges op i klassen, gerne lamineret, i stort format.

Billederne kan også sættes i en klassemappe. Så har klassen sit eget fugle-'forbryderalbum'.

Hvis det er en mulighed, er det værd at overveje valget af fugle nøje. De mest almindelige danske fugle er et godt bud.

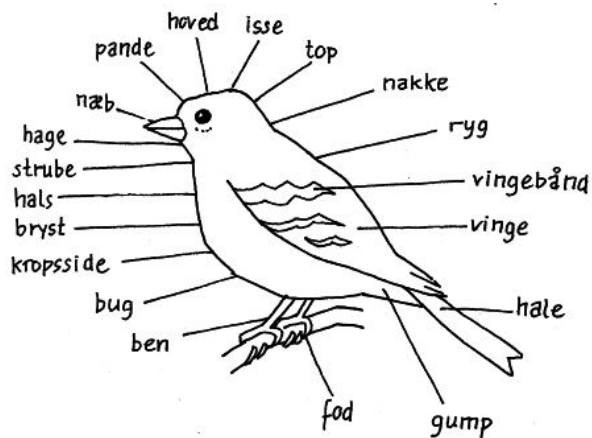
- musvit
- solsort
- gråspurv
- grønirisk
- skovspurv
- gulspurv
- gærdesmutte
- bogfinke
- blåmejse
- rødhals
- krage
- skade
- tornsanger
- gøg

Hvis opgaven kræver gruppeopdeling af klassen, kan den ene halvdel tegne en gøg, mens den anden halvdel laver 'forbryderarkiv'.

Det kan være en god ide med en udstoppet gøg eller billede af en gøg til inspiration.

2. lektion

Klassen repeterer det, de lærte sidst. De genser evt. Naturamas film. Dagens tema er: **Hvad er en fugl?**

Kilde: www.skoveniskolen.dk

Eleverne beskriver, ud fra hukommelsen, alt det, der gør en fugl til en fugl (næb, fjer, at den lægger æg, etc.). Ordene skrives på smartboard / tavle.

Dagens aktivitet:

Eleverne skal tegne en fugl ud fra den viden, de nu har fået om fugle.

3. lektion

Klassen får læst andet kapitel højt og ser Naturamas film: Fakta om fødekæder (QR-kode side 18). Når der er QR-lydkoder afspilles disse direkte, mens historien læses op!

Eleverne har bogen liggende foran sig, så de kan følge med.

Dagens aktivitet:

Eleverne skal tegne en fødekæde, hvor de selv er med.

For at forenkle opgaven, kan man evt. medbringe billeder af diverse dyr i en fødekæde og bede eleverne klippe dem ud og sætte dem op i den rette kædeform.

Gerne med billeder af den enkelte elev.

Det er en god ide at starte opgaven med en fælles start og inspiration.

Hvad spiser I? Hvad spiser kyllingen/grisen/koen?

Har vi nogen naturlige fjender? Er der nogen, der spiser os?

Etc.

4. lektion:

Handlingen i kapitel 2 repeteres, og kapitel 3 læses.

Eleverne har bogen liggende foran sig, så de kan følge med.

Dagens tema er fugleæg og størrelser.

Der printes billeder af udvalgte fugle og billeder af de udvalgte fugles æg.

Husk, at det er vigtigt, at der er noget på billedet, der angiver størrelsen på fuglen og ægget!

Ideer til fugle/æg-billeder:

- struds
- solsort
- sølvmåge
- stork
- musvit
- høne

Elevernes opgave er at parre billederne, så de passer til hinanden.

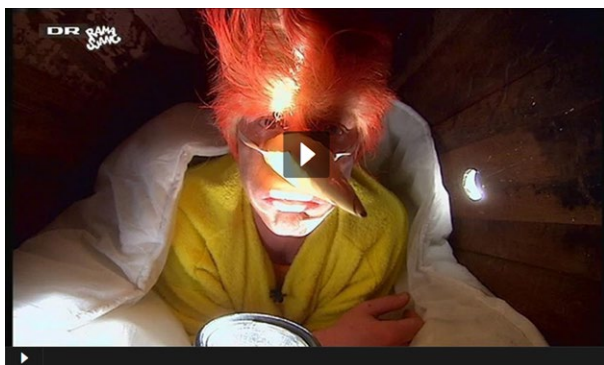
Tal gerne om størrelse og farver.

Se evt. <http://naturguide.dk> eller <http://www.skoveniskolen.dk>

5. lektion:

Opsamling på fugleemnet.

Klassen ser: <http://www.dr.dk/tv/se/lille-noerd/lille-noerd-85#!/>

Og skriver og tegner i logbog/hæfte eller bruger arbejdsark 1.

Evaluering:

Logbogen og billederne fungerer som løbende evaluering. Det vil være en god ide, hvis eleverne sætter arbejdsark 1 ind i logbogen.

Materialer:

- ◆ Optegnet tavle eller karton til 'forbryder-væggen'
- ◆ Udprint af div. dyr til fødekæden
- ◆ Div. udstoppede fugle
- ◆ Evt. forskellige fugleæg

Hvis skolen ikke har udstoppede fugle, er det vigtigt, at læreren bruger noget tid på at printe billeder af de udvalgte fugle. Silhuetter af fuglene i rigtig størrelse er en god ide, så eleverne har en chance for at forstå størrelses-forskellene.

Gode ideer til aktiviteter om fugle:

- ◆ Byg reder
- ◆ Fjer og mønstre
- ◆ Lav ting, der kan flyve
- ◆ Syng *Langt ude i skoven*
- ◆ Tegn billeder af alle de dyr, der er i *Kuk i reden*
- ◆ <http://obsnatur.dk>

Arbejdsark til KUK I REDEN

Hvad har jeg lært

Tegn og skriv, hvilke dyr du har hørt om i historien **Kuk i reden**

Tegn og skriv, hvad du ved om fugle

Kan du tegne et strudseæg og et høseæg?

Tegn en tegning af Hullerikkerne

Hvad var sværest, da du arbejdede med fugle?

Hvad var sjovest, da du arbejdede med fugle?

Frø fra himlen

Vi holder haletudser i klassen

Et undervisningsforløb i 1. klasse til natur/teknik (N/T).

Undervisningsforløbet skal udføres i foråret (marts-april).

Forløbet med at få æg til frøer, er et langvarigt projekt, som kræver ekstra opmærksomhed fra elever og lærer.

Klassen starter med at udfylde et fælles aktivitetsark (3A) sammen med læreren.

Læreren skriver, eleverne fortæller.

Print det gerne ud i A3-størrelse.

Klassen tager på tur til et vandhul for at finde frøæg el. haletudser. Husk at researche på gode steder. Det er givet godt ud, at man er sikker på, at der kan findes æg/haletudser, der hvor man tager hen.

Find god og nyttig inspiration på <http://www.skoveniskolen.dk>

Hjemme i klassen etableres akvariet med æg/haletudser.

Bogen *Frø fra himlen* læses højt for eleverne.

Hvis vejret er godt, og der er mulighed for det, kan det være rigtig hyggeligt at lave højtlesning udendørs.

Klassen laver nu deres egne små logbøger til frø-temaet.

Det er en god ide, at eleverne laver deres bøger med forsider,

billeder mm. Det øger ofte motivationen for at skrive og notere i logbøgerne.

Alle N/T-timer startes med at observere frøakvariet og notere i logbog (husk dato hver gang).

Eleverne tegner frøerne på det stadie, de er kommet til.

N/T timerne bruges derudover til at se/høre og gennemgå QR-koderne fra bogen, *Frø fra himlen*. Det er en god ide at tage ét tema ad gangen.

Hvert tema kan godt komme til at vare mere end en lektion!

Eksempler:

- Hejren, en fjende (aktivitesark 1)
- Fakta om at hoppe (suppler med aktivitetsark 2)
- Fra æg til haletudse til frø (se ill. <http://www.skoveniskolen.dk>)

Vær opmærksom på fagord. Få eleverne til at sige dem højt og slut timen af med at skrive dem i logbogen.

Læreren skriver for på smartboardet/tavlen.

Forløbet afsluttes, når frøerne er kommet frem. Klassen tager på tur til vandhullet igen for at sætte frøerne ud, der hvor de blev fundet. Dette er en supervigtig del af forløbet.

Dels er padder fredet i Danmark, men det er også vigtigt for elevernes naturforståelse, at de er med til at sætte frøerne fri igen.

Det kan være en god ide at foto-dokumentere hele forløbet (inkl. turene).

Lav evt. en foto/logbogs-udstilling, når forløbet er slut.

Klassen slutter af med at udfylde et fælles aktivitetsark (3B) sammen med læreren.

Læreren skriver, eleverne fortæller.

Print det gerne ud i A3-størrelse.

Evaluering

Evaluering af forløbet foregår løbende i logbøgerne, samt aktivitetsark 3A+B.

Forslag til materialer

Se: <http://www.skoveniskolen.dk>

Links

<http://obsnatur.dk>

<http://www.skoveniskolen.dk>

<http://da.wikipedia.org>

Faglige mål

Undervisningen er tænkt, så den i alle fag opfylder relevante dele af Fælles Mål.

www.uvm.dk/Service/Publikationer/faelles-maal

ARBEJDSARK 1

LÆRERUDGAVE

Eleverne tegner en fødekæde, hvor de selv er med.

For at forenkle opgaven, kan man evt. medbringe billeder af diverse dyr i en fødekæde og bede eleverne klippe dem ud og sætte dem op i den rette kædeform.

(Gerne med billeder af den enkelte elev).

Det er en god ide at starte opgaven med en fælles start og inspiration.

Hvad spiser I? Hvad spiser kyllingen/grisen/koen?

ARBEJDSARK 2

HVOR HØJT KAN DU HOPPE?

Når man hopper højt, træner man benmusklernes eksplosive kraft. Det skal eleverne prøve i denne aktivitet.

Øvelsen laves ved en tavle i grupper på f.eks. fire ad gangen.

- ◆ Hver elev får et stykke kridt.
- ◆ Eleven strækker armen så højt op, som han/hun kan og laver et mærke med kridtet.
- ◆ Nu skal eleven hoppe så højt, som han/hun kan samtidig med, at han/hun sætter et nyt mærke med kridtet.

Ved at måle afstanden mellem de to kridtmærker, kan eleven se, hvor højt han/hun kunne hoppe.

HVOR LANGT KAN DU HOPPE?

Lav længdespring på skolens atletikbane, eller lav en opmålt bane på klassens gulv.

ARBEJDSARK 3A

Alt vi ved om frøer!

AKTIVITETESARK 3B

Alt hvad vi **NU** ved om frøer!

En værre stinker

Hullerikkerne på besøg i 2. klasse

Et tværfagligt undervisningsforløb i 2. klasse til dansk, natur/teknik og billedkunst.

Klassen inviterer Hullerikkerne på besøg i skolen. For at de skal føle sig trygge, skal klassen skabe de omgivelser, som Hullerikkerne kender og omdanne deres klasse til en skov. Når Hullerikkerne kommer på besøg, skal eleverne vise dem, hvad de laver i skolen. Eleverne skal lære Hullerikkerne en masse om de dyr, som lever i skoven.

Undervisningsforløbet er tænkt som et 2-3 ugers forløb, hvor dansk, billedkunst og N/T lægger alle timerne. Undervisningsforløbet egner sig godt til august-oktober måned.

Forløbet er delt i tre faser.

- Opbygning af Hullerik-univers (dansk og billedkunst).
- Emnearbejde og fremstilling af PowerPoints el. plancher (dansk N/T).
- Fremlæggelse og evaluering (dansk, billedkunst, N/T).

Uge 0

Dansk

Op til de to uger forløbet skal vare, udleveres og læses bogen, *En værre stinker*, i dansktimerne og hjemme (20-30 min. daglig læsning).

Der gives plads til, og instrueres i, hvordan man anvender bogens QR-koder.

Gør evt. forældrene opmærksomme på QR-koderne.

Klassen informeres om, at de i de kommende to uger, skal arbejde med Hullerikkerne i dansk, N/T og billedkunst. Og de skal orienteres om den kommende udflugt!

Uge 1

Ugen indledes med en tur til den nærmeste skov, hvor eleverne får den lille historie om, at Hullerikkerne skal komme på besøg i klassen. Derfor skal de se på skoven og samle så meget viden og materiale til den skov, de selv skal være med til at lave, som de kan.

Eleverne deles i fem grupper. De fem grupper laver deres egen Hullerik-familie.

Sammen skal de bygge deres hule hjemme i klassen og lave deres emne-fremlæggelse.

Grupperne arbejder i skoven, ud fra **arbejdsark 1**.

Billedkunst/Dansk

Tegninger/malerier, huler, familienavne og logbogsskrivning

Hjemme på skolen taler klassen om, hvordan der ser ud hos Hullerikkerne.

Der tages udgangspunkt i bogens illustrationer og elevernes egne forestillinger, samt de indhentede observationer fra skovturen (brug arbejdsark 1).

Eleverne laver deres egne illustrationer af Hullerikkernes boliger. De må gerne udvikle deres egne Hullerikboliger! Fokuser på farver og stemninger fra skovturen.

Illustrationerne hænges op i klassen, som en begyndende kulisse. Illustrationerne kan evt. sættes som dele af et samlet Syvstammetræ.

Klasselokalet (eller et grupperum) forvandles til en skov, med Hullerik-huler. Eleverne bruger de materialer, de har med hjem fra skoven, samt evt. selvskabte rekvisitter.

De kan evt. finde på Hullerik-navne til sig selv. Det giver en god mulighed for at tale om, hvad Hullerikkernes navne er inspireret af (navne på træsorter).

N/T / Dansk

Emnearbejde og produktfremstilling

Der tages hul på emnerne (passer til QR-koderne fra bogen).

Eleverne opdeles i fem grupper, der hver arbejder med et af emnerne.

- Humlebie
- Tuds
- Flagermus
- Edderkoppen
- Skovmus

Med hjælp fra arbejdsark 2, QR-koderne i *En værre Stinker*, informationer fra nettet og bøger fra skolens bibliotek, skal eleverne lave et produkt, som de kan fremlægge for resten af klassen – og Hullerikkerne – ved en mundtlig fremlæggelse.

De kan lave det som PowerPoint eller som plancher med billeder og tekst.

Fremlæggelserne skal være en del af afslutningen og evalueringen på forløbet.

Uge 2

Dansk, Billedkunst og N/T

De tre fag bruges alle i løbet af ugen til at få samlet op på emnearbejdet, så alle er klar til afslutningsdagen (gerne torsdag). Grupperne skal være klar til at fremlægge, og deres 'huler' skal være klar til fremvisning.

Ekstramaterialet (Hullerik-opgavehæfte) kan evt. bruges, hvis der er stor forskel på, hvor langt grupperne er.

Grupperne bruger slutningen af ugen til at fremlægge deres dyr. Resten af klassen agerer Hullerikker.

Evaluering

Der evalueres daglig i en logbog, som eleverne får udleveret ved undervisningsforløbets start.

I fællesskab finder klassen, sammen med læreren, frem til dagens nye ord og begreber og alle skriver/tegner deres indtryk og udbytte af dagen.

Den sidste dag bruges de relevante timer til at arbejde med arbejdsark 3 (evaluering af forløbet).

Forslag til materialer

Skovturen:

Husk kamera (gerne flere), farver, papir og arbejdsark 1, skiveunderlag og poser!

Tegninger/malerier:

Tegnepapir og gode farver

Hulerne:

Tæpper, stof mm. Hæfteklammepistol, snor, puder samt grene, kogler, mos mm. fra skovturen. Og hvad eleverne ellers finder på.

Emnearbejde:

Arbejdsark 2, computeradgang, printeradgang, sakse, gode tusser, ordbøger, mobiltelefoner, kamera.

Fysiske rammer

Undervisningsforløbet burde kunne gennemføres i eget klasse-lokale, men det er en god ide at koordinere med klassens øvrige lærere.

Opgaver

Arbejdsark 1 (Skovturen)

Arbejdsark 2 (Emnearbejde)

Arbejdsark 3 (Evaluering)

Faglige mål

Undervisningen er tænkt, så den i alle fag opfylder relevante dele af Fælles Mål.

www.uvm.dk

ARBEJDSARK 1

På tur i skoven

Lav et mønster med de farver, du kan se i skoven:

Tegn et billede fra skoven:

- ◆ **I skal finde et sted, der kunne ligne en Hullerik-hule og tage et billede af det.**

- ◆ **I skal samle grene, kogler, lidt blade, mos og hvad I ellers kan finde, som kan bruges til at bygge jeres egen Hullerikhule hjemme på skolen.**
HUSK, at I selv skal kunne bære det hjem.

- ◆ **Se om I kan finde et dødt træ i skoven.**
HUSK, at I ikke må gå for langt væk.

ARBEJDSARK 2 (3 STK.)

Emnearbejde

Skriv navne på alle i gruppen.

Skriv navnet på jeres dyr.

Skriv og fortæl om, hvordan jeres dyr ser ud.
Find et godt billede af jeres dyr og/eller tegn det.

Skriv og fortæl, hvor jeres dyr lever. Er det i træerne, i jorden eller måske i vandet?

Find et godt billede af det sted, jeres dyr lever.

Hvad spiser jeres dyr?

Hvordan får jeres dyr unger?

Føder det levende unger, eller lægger det æg?

Kan I finde nogle dyr, der minder om jeres dyr?

Har jeres dyr nogen fjender?

Find gerne selv på mere om jeres dyr.
(Billeder, tekst, tegninger)

ARBEJDSARK 3 (2 stk.)

Evaluering

Tegn og skriv de nye ord, du har lært

Tegn og skriv, hvilke dyr du har hørt om

Hvad har været sjovt?

Hvad har været svært?

Er der noget, du gerne ville have hørt mere om?

Hvis du har noget, du vil skrive eller tegne, kan du gøre det her.
Måske en hilsen til Hullerikkerne?

Hold snuden for dig selv

Faglig læsning i 2. klasse

Et tværfagligt undervisningsforløb om Grævlingen 2. klasse dansk og natur og teknik (N/T)

Undervisningsforløbet er tænkt som et 2 ugers forløb i dansk og N/T.

Forløbet egner sig godt til sommersæsonen, da man med fordel kan tage en tur i skoven for at få inspiration eller for at slutte forløbet af.

Forløbet er delt i fire faser.

- Individuel læsning af *Hold snuden for dig selv*
- Faglig læsning og opgaveløsning
- Fremlæggelse og evaluering

Uge 1

Der bruges en lektion på at udfylde kasse 1 på arbejdsark 3A. Det skal bruges som en del af evalueringen. Arket gemmes af læreren og sættes sammen med 3B, når forløbet er slut.

Bogen *Hold snuden for dig selv* udleveres til egen læsning for stærke læsere.

Bogen læses i klassen.

Svage læsere læser bogen sammen med læreren.

Der gives plads til, og instrueres i, hvordan man anvender bogens QR-koder.

Man kan med fordel arbejde med høretelefoner, så eleverne løbende kan anvende QR-koderne uden at forstyrre hinanden. De elever, der bliver hurtigt færdige, kan løse de opgaver, der findes i bogen.

Inspireret af bogen om Hullerikkerne og Grævlingen Gorm, skal eleverne lave faglig læsning om grævlingen.

Eleverne arbejder i mindre grupper.

Der kan med fordel undervisningsdifferentieres i dette forløb.

De elever (grupper), som kan magte det, kan få lov til at gå på skolebiblioteket og søge efter relevant faglitteratur om grævlingen.

De kan også selv søge oplysninger på nettet.

Hvis der er overskud til det, kan de selv lave en arbejdsplan, for hvad de vil vide om grævlingen, men det anbefales, at de får udleveret et arbejdsark i punktform til at gå frem efter.

Der kan evt. opfordres til, at eleverne går på det lokale bibliotek og søger relevant faglitteratur om grævlingen. Anvend Arbejdsark 1

De elever (grupper), som har brug for mere støtte, får udleveret teksten fra <http://www.skoveniskolen.dk> om grævlingen.

De får også udleveret et mere udførligt arbejdsark, til at gå frem efter. Anvend Arbejdsark 2

Uge 2

Der sættes tid af til at læse den fundne faglitteratur. Igen støttes de svage læsere af læreren, som læser teksten op sammen med eleverne.

Det er vigtigt, at der er lærerstyring på hvilken faglitteratur, der passer til eleverne, så motivationen ikke forsvinder i elevernes (for høje) ambitioner.

Hjælp eleverne med at vælge litteratur.

Eleverne går nu i gang med at lave en fremstilling om grævlingen, efter de udleverede arbejdsark.

Det produkt, de kommer frem til, kan være en planche, en lille bog eller en powerpoint-præsentation.

I slutningen af ugen (eller i uge 3), fremlægger eleverne deres produkter for hinanden og produkterne udstilles på skolen (og for forældrene).

Eleverne udfylder arbejdsark 3B, som sættes sammen med 3A og sættes i N/T-mappe eller logbog.

Evaluering:

Forløbet evalueres ved hjælp af arbejdsark 3A+B

Materialer:

Høretelefoner til QR-koderne

Karton, lim, farver mm. til plancher

Evt. computer til powerpoint

Computere til faglig søgning

Faglige mål:

Undervisningen er tænkt, så den i alle fag opfylder relevante dele af Fælles Mål.

www.uvm.dk

ARBEJDSARK 1

I skal fortælle om grævlingen. Forestil jer, at I skal fortælle det til nogen, der aldrig har set en grævling før.

Der skal være noget om grævlingens

- ◆ Størrelse/vægt
- ◆ Udseende
- ◆ Mad
- ◆ Bosted
- ◆ Unger
- ◆ Spor
- ◆ Fjender
- ◆ Hvad I selv synes, der er vigtigt

Hvis I kan vise grævlingens størrelse og vægt på en sjov måde, er det en god ide. Måske kan I tegne den i fuld størrelse og lave en pose med noget, der vejer det samme som en grævling?

Grævling

Tegning:
Claus Rye Schierbeck

ARBEJDSARK 2

Grævling

Tegning: Claus Rye Schierbeck

Tegn en grævling i 1:1. Brug STORT papir

Tegn fodsporet fra en grævling

Lav en pose med noget der vejer det samme som en grævling! Både en han og en hun.

Hvor lever grævlingen?

Hvad spiser en grævling?

Hvilke fjender har grævlingen?

Må man gå på jagt efter grævlingen?

ARBEJDSARK 3A

(før forløbet)

Hvad ved jeg om en grævling?

Tegn og skriv:

ARBEJDSARK 3B

(efter forløbet)

Hvad ved jeg om en grævling?

Tegn og skriv:

Følg med om nyt inden for børnelitteraturen på vores blog:
laerervaerelset.dk

